

Eduskunta
Hallintovaliokunta

Viite: HE 50/2026 vp

Kirjallinen lausunto Suomen perustuslain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Tuomioistuinvirastolta kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä (HE 50/2026 vp) Suomen perustuslain 10 §:n muuttamisesta.

Lausunto

Käsiteltävänä olevan esityksen tavoitteena on muuttaa perustuslain 10 §:n asettamia rajoituksia, jotka koskevat kotirauhan suojaa ja luottamuksellisen viestin salaisuuden suojaa. Muutosten perusteeksi on esitetty rikollisuudessa ja turvallisuusympäristössä tapahtuneet muutokset ja tästä johtuva välttämätön tarve mahdollistaa uhkaperusteista rikostiedustelua koskevat toimivaltuudet sekä kotirauhan suojaan puuttuvat tiedustelutoimivaltuudet.

Esitys koskee tässä vaiheessa yksinomaan perustuslain muuttamista. Muutoksen konkreettiset vaikutukset riippuvat ehdotetun säännöksen nojalla säädettävästä tavallisesta lainsäädännöstä ja siinä säädetyistä viranomaisten toimivaltuuksista. Esityksen perusteluissa selostetut perustuslailliset lähtökohdat, Suomea sitovat kansainväliset velvoitteet sekä kansainvälinen vertailu osoittavat, että tuomioistuinmenettelyllä on keskeinen merkitys perusoikeussuojan ydinalueelle ulottuvien toimivaltuuksien käytön kontrollonnissa. On ilmeistä, että nyt ehdotetun muutoksen jälkeen säädettävät uudet toimivaltuudet tulevat myös Suomessa entisestään korostamaan valvonnan merkitystä valtuuksien väärinkäytön ehkäisemisessä.

Ehdotetulla sääntelyllä ei vielä tässä vaiheessa ole välittömiä vaikutuksia tuomioistuinten toimintaan. Myöhemmin säädettävien uusien toimivaltuuksien käyttämiseen liittyy

11.5.2026

TIV/681/2026

kuitenkin vahva vaatimus asianmukaisen tuomioistuinkontrollin varmistamisesta. Tällä on väistämättä myös resurssivaikutus, mutta sen tarkempi arviointi on mahdollista vasta, kun uusia toimivaltuuksia koskevat ehdotukset valmistuvat ja tulevat käsiteltäväksi.

Ylijohtaja

Pasi Kumpula

